

Kaupunkirakennelautakunnan lausunto Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennestrategia 2025 -luonnoksesta**Va. kaupunkisuunnittelujohtaja Juha Romppanen**
Ympäristöjohtaja Tanja Leppänen

Kuopion seudun joukkoliikennelautakunta on pyytänyt kaupunkiympäristön palvelualueelta lausuntoa Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennestrategia 2025 -luonnoksesta. Kaupunkiympäristön palvelualue on tutustunut joukkoliikennestrategialuonnokseen ja haluaa nostaa esille seuraavat asiat:

Matkustajamäärien kasvutavoite on liikenteellisestä näkökulmasta kannatettava ja mahdollistaa kaupunkirakenteen tiivistämisen ilman mittavia investointia katuverkkoon. Joukkoliikennematkustamisen lisääntymisen myötä uskotaan henkilöautoilun vähentyvän, mikä osaltaan parantaa liikenneturvallisuutta.

Maankäytön kehittäminen joukkoliikennettä tukien edellyttää kaupunkirakenteen tiivistämistä Kuopion kaupunkirakenne 2030-luvulla -suunnitelman mukaisesti. Joukkoliikennettä tulee kehittää tiiviissä yhteistyössä maankäytön suunnittelun kanssa, jotta kaupunkirakenteella voidaan vahvistaa riittävästi kaikkien joukkoliikenteen muotojen toteutumista. Joukkoliikenteen edistäminen vähentää yksityisautoilua, tarvetta omistaa omia autoja, pysäköinnille varattavaa maa-alaa, liikenteen päästöjä ja parantaa ilmanlaatua. Joukkoliikennestrategian tavoitetta voidaan tukea maankäytön keinoin myös pysäköinnin osalta, keventämällä pysäköintinormia vahvan joukkoliikenteen vyöhykkeillä.

Joukkoliikennestrategiassa yhtenä strategisena toimenpiteenä esitetään joukkoliikenteen sujuvuuden sekä pyöräilyverkoston kehittämistä osaksi joukkoliikennejärjestelmää, mikä on liikennejärjestelmän kannalta erittäin tavoiteltava toimenpide.

Strategiassa asetetaan tavoitteeksi, että asuntoalueilla ja työpaikka-alueilla kävelyetäisyys lähimmälle pysäkillä tukee hyvää saavutettavuutta ja hyvää palvelutasoa. Tavoite on kannatettava ja tukee miellyttävää asiakaskokemusta joukkoliikennematkasta. Jatkotyönä tuleekin tarkastella olemassa olevien alueiden kävelyetäisyydet lähimmille pysäkeille ja vaihtopysäkeille ja tehdä tarvittavat muutokset, joko siirtämällä tai lisäämällä pysäkkejä taikka rakentamalla oikoreittejä oleville pysäkeille. Liikkuminen tulee nähdä kokonaisuutena, joka sisältää erilaisia matkaketjuja. Strategisena toimenpiteenä esitetään myös matkaketjujen sujuvoittamista mm. laadukkaiden pyöräpysäköintijärjestelyjen toteuttamisella niillä asuntoalueilla, jolla kävelyetäisyydet lähimmille pysäkeille ovat tavoite-etäisyyttä pidemmät. On hyvä, että joukkoliikenteen toimintaedellytysten ja matkaketjujen parantamiseksi osoitetaan erillinen määräraha. Matkaketjuissa tulee huomioida myös junayhteyksille pääsyn vahvistaminen. Sujuva siirtyminen linja-autoliikenteestä junaliikenteeseen

01.03.2017

vahvistaa paikallisen joukkoliikenteen käyttöä siirryttäessä kaukoliikenteen junayhteyksiin.

Strategiassa esitetty matkaketjujen sujuvuuden varmistaminen edellyttää jatkotyönä jalankulku- ja pyöräilyolosuhteiden kehittämisohjelman laatimista.

Strategian toimenpiteenä esitetään lentokenttäyhteyksien parantamista, mikä lisäksi tulisi huomioida myös Tahkon matkailualueen yhteystarpeet. Maaseutuliikenteen osalta esitetty ratkaisu tukee Kuopion toiminnallisen seudun rakennemallin 2030:n (LOIKKA) tavoitteiden mukaisesti pääteiden varsien maankäytön tehostamista.

Erityisesti pendelöinti- ja vapaa-ajan matkojen tekemistä joukkoliikenteellä tukee strategialuonnoksessa esitetty nykyisten maksuvyöhykkeiden muutosmahdollisuuksien selvittäminen kaupunkiliikennealueelle.

Strategialuonnoksessa on määriteltä Kuopion keskeiselle kaupunkialueelle sekä Siilinjärvelle joukkoliikenteen palvelutasot alueittain. Kuopion keskeisen kaupunkialueen osalta esitetty määrittely tukee suunniteltua maankäytön kehittämistä. Taivaanpankon ja Suunnistajantien alueet on esitetty strategiassa palvelutasoluokkaan II, joka Puijonlaakson maankäytön kehittämisen näkökulmasta tulisi olla luokka I.

Liikennejärjestelmän näkökulmasta joukkoliikennestrategian toteutumista tulisi seurata matkustajamäärien lisäksi myös kulkutapajakauman kehittymisen avulla.

Joukkoliikennestrategian vision mukaan Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne on vuoteen 2025 mennessä helppokäyttöistä, ympäristöystävällistä ja sujuvaa. Strategiassa ympäristöystävällisyyttä edistetään muun muassa siirtymällä sähköiseen joukkoliikenteeseen ja tavoitteena on, että vuonna 2025 Kuopiossa liikennöi 10 sähköbussia. Lisäksi kalustolta edellytetään Euro 5- ja 6-päästönormit täyttävää kalustoa.

Kuopio on sitoutunut tavoittamaan hiilineutraaliuden 2050 mennessä liittymällä edelläkävijäkuntien joukkoon FISU-verkoston jäseneksi. FISU-kuntien tavoitteena on olla jätteen, hiilineutraali ja kestävän kulutuksen tason saavuttanut kunta vuoteen 2050 mennessä. Kuopion kaupunki laatii parhaillaan tiekarttaa tavoitteiden saavuttamiseksi. Tiekartta tulee sisältämään tavoitteet myös liikenteen ja kestävän yhdyskuntarakenteen osalta. Tavoitteena on älykäs, uusiutuvilla polttoaineilla toimiva liikenne ja turvallisen, terveellisen ja kestävän liikkumisen mahdollistava yhdyskuntarakenne.

FISU-verkoston tavoitteiden lisäksi Kuopion kaupunki on liittynyt uudelle energiatehokkuussopimuskaudelle 2017 - 2025. Uuden sopimuksen myötä kaupunki sitoutuu tehostamaan energiankäyttöään 7,5 % vuoteen 2025 mennessä (vertailuvuosi 2015). Nykyinen ilmastopoliittisen ohjelman tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 40 % vuoteen 2020 mennessä (vertailuvuosi on 1990). Ohjelma päivitetään vuoden 2017 aikana.

Kuopion kasvihuonekaasupäästöt ovat vähentyneet vuoden 1990 tasosta noin 35 % vuoden 2015 loppuun mennessä ja tähän on vaikuttanut mm. fossiilisten polttoaineiden käytön vähentäminen energiantuotannossa. Jatkossa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi on kiinnitettävä erityishuomio liikenteen päästöihin, sillä energiantuotantopuolen osalta nopean aikavälin muu-

01.03.2017

toksia ei ole tiedossa eikä päästöjä saada vähennettyä yksin energiantuotannon tai teollisuuden päästöihin vaikuttamalla.

Liikenteen osuus Kuopion kasvihuonekaasupäästöistä on noin 26 % (2014). Liikenteen päästöjen vähentämiseksi on asetettava kunnianhimoisia tavoitteita vastaamaan valtakunnallisia ja Kuopion ilmastopoliittisia tavoitteita. Kuopion tulevaisuuden liikennepolitiikalla ja liikenne ratkaisulla, erityisesti joukkoliikenteellä, on tässä merkittävä rooli.

Kansallisen ilmasto- ja energiasstrategian yhtenä tavoitteena on nostaa biopolttoaineiden energiasisällön fyysinen osuus kaikesta tieliikenteeseen myydyistä polttoaineista 30 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Esimerkiksi Espoon kaupungin tavoitteena on vähentää bussiliikenteen päästöjä 90 % vuoteen 2025 mennessä, joka tapahtunee lisäämällä merkittävästi sähköbussien määrää. Sekä Lappeenrannan ja Turun kaupunkien tavoitteena on saavuttaa hiilineutraali joukkoliikenne vuoteen 2025 mennessä. Vaasa otti käyttöön 12 biokaasubussia helmikuussa 2017. Kuopion joukkoliikennestrategian mukaan 10 sähköbussia otetaan käyttöön vasta 2022–2025. Jos Kuopion halutaan olevan edelläkävijä joukkoliikenteessä, on tavoitteen oltava huomattavasti kunnianhimoisempi ja vaihtoehtojen käyttövoimien vaihtoehdot selvitettävä laajemmin.

Joukkoliikennestrategiassa tulisi huomioida myös muiden vaihtoehtojen käyttövoimien mahdollisuuksien selvittäminen. Strategiassa sitoudutaan investoimaan sähköbusseihin, mutta myös liikennebiokaasun mahdollisuuksia tulisi selvittää. Sähköbussit palvelevat keskeisellä kaupunkialueella, mutta Kuopion maaseutualueilla bioliikennekaasu voisi olla tulevaisuuden ratkaisu. Lisäksi kevyen raideliikenteen selvitykset tulisi pitää mukana yhtenä osana Kuopion joukkoliikenteen tulevaisuutta pitkällä aikavälillä.

Ympäristökriteerit täyttävää kalustoa tulee pitää vähimmäisvaatimuksena, mutta edelläkävijänä Kuopion tulisi pyrkiä parempaan. Ympäristökriteerit on huomioitava kaikissa joukkoliikenteen palveluihin liittyvissä prosesseissa.

Joukkoliikenteen markkinointiin tulee panostaa ja onkin hyvä, että palvelumuotoilu on nostettu yhdeksi keinoksi edistää joukkoliikenteen palvelujen ihmislähtöisyyttä, laatua ja houkuttelevuutta. Palvelumuotoilu tulee nähdä olennaisena osana palveluja kehittäessä ja siihen tulee panostaa. Erilaiset kokeilut ovat nykyaikainen ja tulevaisuuden keino kehittää liikenteen palveluja, ja onkin hyvä, että kokeilut on mainittu hankintojen kehittämisessä. Esimerkiksi yhteiskäyttöautojen liiketoimintamalleja kokeillaan jo muualla Suomessa.

Vaikutusten arviointi

-

Esitys

Esitämme kaupunkirakennelautakunnalle, että se antaa yllä olevan lausunnon joukkoliikennestrategiasta joukkoliikennelautakunnalle.

Valmistelija
Paula Liukkonen
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 044 718 5304

Päätösehdotus

Palvelualuejohtaja Jarmo Pirhonen

Lautakunta hyväksyy va. kaupunkisuunnittelujohtajan ja ympäristöjohtajan esityksen.

Päätös

Merkittään, että Varpu Puskala saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkittään, että kiinteistöjohtaja Jari Kyllönen, joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi ja va. kaupungininsinööri Juho Pelkonen poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen.

